

Sygnatura akt VI Ka 293/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **22 maja 2015** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Grażyna Tokarczyk (spr.)

Sędziowie SSO Agata Gawron-Sambura

SSO Grzegorz Kiepusa

Protokolant Barbara Szkabarnicka

przy udziale Bożeny Sosnowskiej Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2015 r.

sprawy **K. T.** ur. (...) w L.

syna M. i J.

oskarżonego z art. 178a§4 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 27 stycznia 2015 r. sygnatura akt VII K 1015/14

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 636 § 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że:

- łagodzi orzeczoną wobec oskarżonego karę i na mocy art. 178a § 1 kk w zw. z art. 33 § 1 i 3 kk wymierza mu grzywnę w wysokości 60 (sześćdziesiąt) stawek dziennych ustalając jedną stawkę na kwotę 50 zł (pięćdziesiąt złotych),

- uchyla rozstrzygnięcia z punktów 2 i 3;

2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa wydatki postępowania odwoławczego w kwocie 20 zł (dwadzieścia złotych) i wymierza mu opłatę za obie instancje w kwocie 300 zł (trzysta złotych).

Sygn. akt VI Ka 293/15

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Zabrze wyrokiem z dnia 27 stycznia 2015 r. sygn. akt VII K 1015/14 uznał oskarżonego K. T. za winnego tego, że w dniu 11 października 2014 r. w Z., będąc w stanie nietrzeźwości (badanie urządzeniem kontrolno – pomiarowym do ilościowego oznaczenia alkoholu w wydychanym powietrzu wykazało kolejno I. 0,76 mg/dm³, II. 0,73 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu) prowadził w ruchu lądowym motorower marki P. o nr rej. (...), tj.

występku z art. 178a § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 3 pozbawienia wolności; warunkowo zawieszając jej wykonanie na okres próby wynoszący 3 lata. Sąd orzekł wobec oskarżonego grzywnę w wymiarze 30 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 30 złotych; na mocy art. 42 § 2 k.k. orzekając wobec oskarżonego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 2 lat; na mocy art. 63 § 2 k.k. zaliczając oskarżonemu na poczet orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 11 października 2014 r.; na mocy art. 49 § 2 k.k. zobowiązując oskarżonego do zapłaty świadczenia pieniężnego w kwocie 400 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Obrońca zaskarżył wyrok w całości zarzucając obrazę prawa materialnego a to art. 178 a § 1 kk poprzez jego zastosowanie w sytuacji gdy motorower, którym poruszał się oskarżony nie jest pojazdem mechanicznym i w konsekwencji skazanie oskarżonego za przestępstwo z art. 178 a § 1 kk podczas, gdy czyn oskarżonego wyczerpuje znamiona wykroczenia z art. 87 § 1a kw. Stawiając ten zarzut obrońca wniósł o zmianę kwalifikacji prawnej czynu na wykroczenie z art. 87a 1 kw i wymierzenie mu kary grzywny.

Z ostrożności procesowej obrońca zarzucił rażąca niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz winy, wynikająca z orzeczenie zbyt wysokiej kary w okolicznościach konkretnej sprawy, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1 poprzez wymierzenie kary grzywny i w punkcie 4 przez orzeczenie środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 1 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego w zakresie obrazę prawa materialnego jest bezzasadna w stopniu oczywistym.

W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga, że Sąd meriti przeprowadził pełne postępowanie, zgromadzone dowody poddając ocenie zgodnej z zasadami wiedzy, logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Wykazał też Sąd, z jakich przyczyn w zachowaniu oskarżonego dopatruje się znamion czynu zabronionego oraz podstaw do przypisania mu winy, jak i zamiaru popełnienia przestępstwa.

Odnosząc się do apelacji, w której obrońca podjął próbę podważania ustalenia, iż pojazd którym kierował oskarżony, jest pojazdem mechanicznym stwierdzić należy, że nie budzi wątpliwości, iż w obecnym stanie prawnym brak jest legalnej definicji pojazdu mechanicznego- ta bowiem nie jest znana ani Kodeksowi karnemu z 1997 roku, ani ustawie **z dnia 20 czerwca 1997 r.** Prawo o ruchu drogowym.

Pojęcie to nie zostało też zdefiniowane we wcześniej obowiązującej ustawie z dnia 1 lutego 1983 r. Prawo o ruchu drogowym, chociaż się nim posługiwała, a pojęcie znane było już w ustawie z dnia 19 kwietnia 1969 r. Kodeks karny (Dz. U. z dnia 14 maja 1969 r.).

Rozwój nie tylko doktryny i orzecznictwa, lecz i praktyki w zakresie techniki motoryzacji i ruchu drogowego sprawił, że pojęcie pojazdu mechanicznego nie może uchodzić za wyłącznie prawnicze, a każdy z kierujących pojazdami w szczególności, zaś ogólnie wszyscy uczestnicy ruchu drogowego, niezależnie od tego, kiedy odbyli stosowne szkolenia, czy uzyskali określone uprawnienia, zobowiązani są do śledzenia zmian ustawowych, tak aby stosować się do obowiązujących przepisów.

W niniejszej sprawie kwestia ta sprowadza się do określenia czy pojazdem mechanicznym min. w rozumieniu art. 42 kk, jest motorower i tu istotnie pomocne w definiowaniu tego pojazdu, jako pojazdu mechanicznego jest orzecznictwo Sądu Najwyższego, ale przede wszystkim odpowiedzi poszukiwać należy w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym. Ta w art. 2 zawiera definicje w pkt. 32 pojazdu silnikowego- jako pojazdu wyposażonego w silnik, z wyjątkiem motoroweru i pojazdu szynowego; w pkt. 46 motoroweru, którym jest pojazd jednośladowy lub dwuśladowy zaopatrzonego w silnik spalinowy o pojemności skokowej nieprzekraczającej 50 cm³,

którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 45 km/h, dalej jednak w pkt. 47 roweru jako pojazdu jednośladowego lub wielośladowego poruszanego siłą mięśni osoby jadącej tym pojazdem.

To, że ustawodawca z pojęcia pojazd silnikowy wyłączył motorower nie powoduje, że nie jest to pojazd mechaniczny, a jest konsekwencją wprowadzenia legalnej definicji motoroweru. Podobnie, bowiem pojazdem mechanicznym będzie tramwaj, czy pociąg, choć istnieją również pojazdy szynowe, które przymiotu pojazdu mechanicznego mieć nie będą np. drezyny napędzane siłą mięśni ludzkich. Przytaczane wyżej rozróżnienie czynione było na potrzeby rozgraniczenia pojęcia motoroweru, a tym samym pojazdu mechanicznego od roweru (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26.06.2007 roku sygn. II KK 98/07).

Nie jest zatem tak, aby motorowery zrównane były z rowerami w świetle pojęcia pojazdu mechanicznego, o czym przekonują nadto uregulowania prawa o ruchu drogowym dotyczące min. badań technicznych, a tym podlegają zgodnie z art. 81 pojazdy samochodowe, ciągnik rolniczy, motorower lub przyczepa, co jest konieczne przed pierwszą rejestracją, której podlegają również motorowery.

Rozważania w tej mierze konieczne są wobec treści apelacji, a w istocie oderwane od wyjaśnień samego oskarżonego, który przecież nie twierdził, aby miał wątpliwości, co do zakresu pojęcia pojazd mechaniczny.

Równocześnie uwzględniając okoliczności czynu oraz właściwości i warunki osobiste oskarżonego Sąd odwoławczy dostrzegł w orzeczeniu o karze znamiona rażąco niewspółmiernej surowości.

Zasady wymiaru kary kształtują przepisy art. 53 kk i następnych, przy tym oprócz zasady swobody sędziowskiej, sądowy wymiar kary kształtują również inne zasady. Należy tutaj wskazać zasady kodeksowe o charakterze normatywnym, pomijając zasady ogólnoprawne (np. praworządności, równości wobec prawa) i formułowane w literaturze zasady o charakterze pozadyrektywalnym (np. ekonomii kary).

Do najważniejszych zasad kodeksowych należą- zasada humanitaryzmu, zasada indywidualizacji kary i środków karnych, zasada preferencji kar i środków nieizolacyjnych, zasada zaliczania rzeczywistego pozbawienia wolności na poczet kary.

Z kolei w art. 58 § 1 kk znajduje praktyczny wyraz przyjęta w założeniach obowiązującego k.k. zasada preferencji kar nieizolacyjnych we wszystkich tych wypadkach, w których sąd ma możliwość wyboru rodzaju kary. Dotyczy to przede wszystkim sankcji alternatywnych, przewidujących za przestępstwo karę pozbawienia wolności obok kary ograniczenia wolności i grzywny albo jednej z tych kar. W takich wypadkach sąd powinien rozważyć w pierwszej kolejności orzeczenie grzywny, kary ograniczenia wolności, zastosowanie warunkowego umorzenia postępowania albo orzeczenie samoistne środka karnego. Sąd może również orzec karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (art. 69), natomiast bezwzględna kara pozbawienia wolności stanowi środek ostateczny (ultima ratio), po który można sięgnąć tylko wtedy, gdy żadna z wymienionych kar lub żaden środek karny "nie może spełnić celów kary" (art. 58 § 1 in fine). Oznacza to, że orzeczenie bezwzględnej kary pozbawienia wolności w wypadku sankcji alternatywnych wymaga szczególnego uzasadnienia przez sąd (Komentarz do art.58 kodeksu karnego (Dz.U.97.88.553), [w:] A. Marek, Kodeks karny. Komentarz, LEX, 2007, wyd. IV).

K. T. przypisano popełnienie występku z art. 178a § 1 kk, który zagrożony jest karą grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2, tym samym wskazany przepis przewiduje alternatywne zagrożenie karami.

Po pierwsze należało zatem rozważyć orzeczenie kary najłagodniejszego rodzaju, szczególnie wobec ustalenia, że oskarżony nie jest osobą uprzednio skazaną za przestępstwo. W wypadku oskarżonego Sąd Okręgowy uznał, że ta właśnie kara w wymiarze 60 stawek dziennych jest współmierna do przeciętnego stopnia zawinienia oraz wyższego niż taki stopnia społecznej szkodliwości zachowania wynikającego z prowadzenia pojazdu mechanicznego w postaci motoroweru, w godzinach nocnych, a równocześnie w wysokim stopniu upojenia alkoholowego i po znaczniejszych ulicach miasta, kara ta spełni również swe zadania ogólnie i szczególnoprewencyjne. Wysokość jednej stawki dziennej

ustalona została na kwotę 50 zł adekwatną do sytuacji finansowej, możliwości dochodowych oraz warunków rodzinnych.

Sąd odwoławczy uwzględniając zatem alternatywny zarzut środka odwoławczego zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 łagodząc orzeczoną wobec oskarżonego karę wymierzył mu grzywnę w wysokości 60 stawek dziennych ustalając jedną stawkę na kwotę 50 zł, co skutkowało uchyleniem rozstrzygnięć z punktów 2 i 3.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił natomiast zarzutu skierowanego przeciwko rozstrzygnięciu o środku karnym zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych i domaganiu się orzeczenia tegoż w dolnej granicy ustawowego zagrożenia, to jest na poziomie jednego roku.

W pełni należało podzielić obszerne rozważania zaprezentowane w tym zakresie przez Sąd I instancji. Słusznie Sąd zwrócił uwagę na stopień społecznej szkodliwości czynu oskarżonego, w tym wysoki poziom upojenia, znacznie odbiegający od dolnej granicy wyznaczającej karalność za przestępstwo, przy czym nie można zapominać, że już od $0,1 \text{ mg/dm}^3$ podobne zachowanie jest zabronione i podlega karze za wykroczenie.

Miał też Sąd meriti w polu widzenia dolegliwość orzeczonego środka karnego, która jest jednak istot kar i środków karnych, a ta również ma na celu wypełnienie celu wychowawczego, a zatem kształtowanie prawidłowej postawy względem obowiązku przestrzegania porządku prawnego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w zakresie orzeczenia o karze w pozostałej części orzeczenie utrzymując w mocy.